

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

*Da bi 1937 bilo leto miru,
želi slovenskemu koroškemu ljudstvu
uredništvo.*

Kje si, človek?

Svet je velik in lep, tako je vzkliknil mož, ko se je povselp na gorskega orjaka in zazrl pod seboj v globine in višine težečo, cvetečo in zorečo naravo, nad seboj pa neizmerni obok vsemirja. Res je krasna in veličastna ne-umna narava v svojih kraljestvih svetlobe, zraka in zemlje. Vse v njej, tudi najmanjši kamenček, najnezatnejša rastlina in najskromnejša živalica ima od vsega začetka svojo postavu, kamor je postavljena. Iz tisočletja v tisočletja „vrtenje, prelivajoče se življenje, prerojevanje, prenavljanje, presnovljanje, a smrti nisem vzrl nikjer“.

Najčudovitejši umotvor velikega mojstra narave pa naj bi bilo bitje njegovega duha, da zagospoduje velikemu stvarstvu in hvali svojega stvarnika. Pa kako je zamogel slovenski pesnik zaklicati, kar čuti sosebnost danes mnog „gospodar narave“: Človeka — vstvariti nikar! Morda se je mojstrova umetnina vendarle ponesrečila, morda se je pri njej mojster v svojih računih vendarle zmotil? Ne! To bitje je bilo vrhuvsega oblogodarjeno z neprecenljivim darilom svobodne volje. Po svobodnem nagibu naj se človek učenjuje v svoje mesto v stvarstvu, v njem naj zori in se polni do svoje polnosti. Neprecenljiv je ta dar, neprecenljiv zato, ker izvira iz njega vsa sreča, a tudi vse prokletstvo.

Že v početku vsega stvarstva je odpovedalo bitje svobodne volje. To je bilo v svetu duhov, ki so volili med Bogom in seboj, ko je zaklical veliki angel Mihael in prvo stvarniško jutro: Kdo kakor Bog? in se mu je zoperstavil drugi angel, Lucifer, s svojim geslom: Kdo kakor jaz? — Tedaj je prišlo do prve katastrofe. Nastal je nered, zmeda, nesoglasje, začel se je boj na življenje in smrt, v trenutku že pa je bila upostavljena nova postava, po kateri so bili vrženi v brezno vsi uporniki. V svet angelov pa sta se vrnila red in sreča.

Tudi človek, bitie telesa in duše, je s prvim dnem svoje zavesti postavljen pred svobodno odločitev: za ali proti Bogu! V vest mu je narekovana in zapisana božja zapoved, v srce pa mu hkrati položena samoliubna sebičnost in poželjivost. Naj izbira po svoji volji med postavo, ki mu odmerja njegovo mesto v velikem stvarstvu, in med satansko postavo nereda in sebičnosti! S prvim človekom je prišla prva katastrofa človeštva. Svet je bil red prevržen, trpljenje in smrt sta sledili kot kazen za zlorabo svobodne odločitve. Tedaj je veliki mojster katastrofi zoperstavil svojo dobroto: še enkrat je človeku dana možnost, da se svobodno odloči za božji red in srečo. Samo dvojna je pot! „Kdor ni z menoj, je proti meni.“ se glasi beseda odrešenemu stvarstvu, izgovorjena in potrjena po Odrešenikovi krvi, smrti in vstajenju.

Tod je jedro življenja poedinčevega in življenja družbe. Vsa zgodovina človeštva do danes je v svoji prvi vsebini veličasten dokaz, da je človeštvu dano, naj izbira med dobrim in zlim. In če pripoveduje ta zgodovina o življenskih zablodah, nešteti vojnah, katastrofah, bedi in sili rajši nego o redu in blagostanju, sreči in miru in če postaja ta zgodovina v svojem zadnjem kosu do večerajšnjega dne še posebej žalostna in pretresljiva, potem mora biti pogled na človeka in njegovo svobodno volitev strašen in porazen.

Pretresljiv je bil trenutek, ko je na letošnji božični večer sivolasi starček ob krmilu vesoljne

Cerkve zaklical v svet opomin, naj se človeštvo vzdrami vsaj v svojem zadnjem trenutku in prosi Očeta, naj mu kaže pot k svoji postavi.

Doba, ki veže staro in novo leto! Beda milijonov ob bogatiji tisočih, brezposelnost nešteti ob stoterni delovni potrebi, umiranje vsled pomanjkanja najpotrebnejšega ob uničevanju hrane, težnja po miru ob milijonih bajonetov in kanonov, duševna in gmotna revščina ob čudežih moderne tehnike. Pa vstajajo med narodi preroki, ki pravijo, da je vsemu temu hudemu vzrok samo slaba razdelitev premoženja, samo nekaka samopašna uprava, samo neka malomarnost in navadna sebičnost. Kratkovidneži, ki mislijo, da je z novo upravo družabnega življenja in z novo razdelitvijo premoženja in morda še z odstranitvijo krivičnikov že vse storjeno, svet meni, da zadostuje samo neka diktatura nad družbo, samo državna

roka nad bogastvom, samo krvnikov meč nad nasilniki in spet bo dobro na zemlji in ne bo več na njej bede in pomanjkanja. Morda bo tako, da bo moralo drugi, boljši nasvet človeštvo kupiti za drago, zelo drago ceno.

Naj hitijo noveletne misli še tebi nasproti, naš slovenski narod! Tudi ti nisi nikakor izvzet iz velikega dogajanja v svetu, tudi tebi velja veličastna postava izza stvarniškega jutra: iščeš Očeta ali sebe? Kam hitijo tvoje misli ob trpljenju in bolesti in še ob pičlem veselju, ki ga uživaš? Veruj: postava življenja je pisana za poedinca in za narod in za vso družbo in kar poedinca, narod in družba po njej zaslužijo, dobijo! Naj ti zaupamo v novo leto modrost, ki jo moderni svet zametuje, ker je ne pozna v njeni globini. Iz sebe, od ljudi ni in ne bo nikdar rešitve! Rešitev zamore priti samo od zgoraj! Misli na to in potem delaj!

Vojne šibe reši svet, o Gospod!

Leto 1936 bo v svetovni zgodovini zapisano kot leto vojn, nemirov in številnih nevarnih zapletljajev. Ko se je porodilo v veliki svet, je dosegala krvava vojna na afriških tleh svoj vrhunec. Neguš je bil odklonil predlog, naj odstopi tretjino Abesinije Italijanom in zagotovi svojemu ljudstvu mir. Za trenutek je izgledalo, da se bo sreča obrnila na stran Abesincev. To je bilo, ko je Zveza narodov javno in dejavno obsodila italijansko nasilje. A Italija je zbrala vse svoje sile, njene čete so napadale s podvojeno močjo, italijansko ljudstvo je prinašalo žrtve, da odbije mednarodne sankcije. Zmagal je Mussolini, Abesinija je postala kos italijanskega imperija. Oborožena sila je slavila svoj prvi triumf minulega leta. — Medtem je Hitler pripravljaval vojaško zasedbo Porrenja. Ne oziraje se na mirovni dogovor je nemška vlada odredila svojim četam, da zasedejo in utrdijo nemško mejo proti Franciji. Istočasno je Nemčija raztrgala lokarnsko mednarodno pogodbo. Sledili so med državami razgovori, konec pa je bil: Sila je slavila svoj drugi triumf. — Še ni minulo prvo četrletje, že je izbruhnilo vnovič v Španiji. Španski parlament je pod pritiskom socialistov izglasoval predsedniku Zamorri nezapupnico, po oblasti v državi je segal rdeči Caballero ter napovedal diktaturo proletarijata. V razočaranje mnogih se je ta diktatura začela s preganjanjem katoliškega sveta, duhovniki in redovniki so

morali v smrt, cerkve in samostani so zagoreli. Vstal je medtem odpor nacionalistov, pričela se je na španskih tleh krvava vojna, ki še naprej seka ljudstvu težke, morda nezaceljive rane. Konec bo v Španiji ta, da bo zmagal po številu vojaštva in orožju močnejši nad slabejšim ter prevzel oblast nad državo. Sila bo slavila novo zmago!

Minulo leto še ni bilo pri kraju, ko je zažarelo nebo na Daljnem vzhodu: v Kitaju. Tam se pripravljajo resni dogodki. Notranje trenje kitajske politike, ki se nemočna zvija med komunizmom in fašizmom, je buknilo na dan. Slediti znajo pretresljaji, ki jih bo čutil ves svet. Grozeča meščanska vojna na Kitajskem, to je značilni uvod svetovnega dogajanja v novem letu.

Svet se nahaja v položaju leta 1913. Evropski velesili, Francija in Anglija, se zblížujeta. Anglija išče prijateljstva velike Amerike. Nemčija utrjuje svoje zavezništvo z Italijo in prede prijateljske vezi s silno Japonsko, gospodarico Daljnega vzhoda. Rusija neti na vzhodu, da odvrne Japonce od Evrope, v Evropi pa se trudi, da očvrsti protifašistično meddržavno fronto.

Miru nikjer! Ali ne bi pomenilo norčevanja, če bi torej hoteli ob prihodu novega leta v veliki svet zapisati besedo: Da bi bilo srečno in blagoslovljeno! Primernejša se nam zdi noveletna prošnja: Vojne šibe reši svet, o Gospod!

Očetovske besede.

Na sveti večer je naslovil sv. oče z bolniške postelje na ves svet po radiu težke, velepomembne besede o potrebi združitve vseh blago-mislečih proti sovražnim silam, ki vedno bolj ogrožajo svetovni red in mir. Uvodno se je sv. oče spomnil španske žaloigre, ki je po njegovih besedah resen in grozen opomin na ves svet. „To so dogodki, ki razodevajo s strahovito natančnostjo, kajimata svet in Evropa pričakati, če ne bosta takoj segla po sredstvih od pomoči,“ tako je sv. oče s pozdignjenim glasom povdaril. Nato je med drugim nadaljeval:

„Mnogo jih je, ki pravijo, da se borijo proti brezbožnemu komunizmu, a se pustijo voditi od lažljivih načel. Kajti kdor zavrača vero v Kristusa in v božje razodetje v človeških srcih in predvsem v srcih mladine, kdor proglašča Cerkev za sovražnico narodne rasti, ta uničuje odločilna sredstva, ki naj služijo obrambi pred komunizmom. Izrekamo

še iskrenejšo in nujnejšo željo vsem vernikom celega sveta, naj se držijo krščanske vere in gojijo krščansko ljubezen ter naj v apostolatu katoliške akcije sodelujejo na zgradbi božjega kraljestva v dušah vseh ljudi.“

Božične besede je sv. oče zaključil z opominom, naj državniki in narodi varujejo tako potrebni mir, kajti le v miru bo mogoče uresničiti pravičnost napram poedinca in občestvom, brez katere ni mogoč noben red.

Razgled po državah. Kancler dr. Schuschnigg je svoje božične besede naslovil na Avstrije v inozemstvu, naj se zavejo svoje povezanosti z domovino. „Domovina je vedno spet najlepša dežela na svetu in materna beseda, ki jo je darovala domovina, zveni prisrčneje kot vsi drugi glasovi,“ tako je kancler med drugim povdaril. — Španija. Boji na španskih frontah so se nadaljevali tudi med božičnimi prazniki. Nacionalisti so uničili rusko tovorno ladjo „Komsomol“, zakar so sovjeti zagrozili, da bodo tirjali drago povračilo. Rdeči Španci pa so zajeli na odprtem

morju nek nemški parnik in ga odvedli v svoje pristanišče. Število vseh smrtnih žrtev v meščanski vojni cenijo nepristranski opazovalci na 200 tisoč oseb. Boji v predmestju Madrida se nadaljujejo z nezmanjšano ostrino. — Nemčija. Hitler je nedavno govoril nemškim industrijalcem, da se bodo morali odpovedati na ljubo vojski vsem osebnim dobičkom. V ospredju so, tako je dejal, sedaj interesi nemške armade. Med nemškim generalnim štabom in vodstvom narodno-socialistične stranke je prišlo do nesporazuma. Očividno hočejo imeti nemški generali z ozirom na težki zunanepolitični položaj Nemčije večji vpliv na državo — Čehoslovaška. Prezident dr. Beneš je v božičnem nagovoru izrazil vero, da se španska revolucija ne bo nadaljevala v drugih državah in da Evropa ne bo plen ne fašizma in ne komunizma. — Francija. Francoski delavci so v zadnjem času sila glasni. Zahtevajo izboljšanje plač ter so napovedali enourni štrajk, da izsilijo ugoditev. Stavkalo je 150.000 delavcev in nameščencev javnih podjetij. — Italija se raduje, ker je dosegla priznanje Abesinije kot svoje kolonije pri Ameriki, Angliji, Franciji in Rumuniji. — Kitajska. Notranji spor med maršalom Čankajšekom in generalom Čangsuliangom se je presenetljivo hitro razrešil. General se je podal, izpustil Čangkajška iz ujetništva ter izjavil, da prevzame vsako kazen, ki mu jo naložijo za njegovo upornost. S tem notranje prilike kitajske države še nikakor niso urejene in bržkone bomo kmalu spet čuli o novih trenjih. — V srednjeameriški državi San Salvador je izbruhnil vulkan Rita. Mnogo naselbin je porušenih, na stotine mrtvih, na tisoče pa ranjenih. Mesto San Vincent je ena sama razvalina.

Koroški deželni zbor.

Na zasedanju dež. zbora v minulem tednu je namestnik dež. glavarja in dež. finančni referent inž. Ehrlich predložil poslancem deželni proračun za leto 1937. Uvodno je izvajal med drugim, da tvori reforma zemljiškega davka predmet najtemeljitejšega študija. Reforma sega preko kmečkega stanu v občinsko in deželno gospodarstvo. Od pravične reforme zavisi nov gospodarski napredek. Treba je napraviti konec s preobremenitvijo kmetijstva. Danes je dejstvo, da prispeva kmetijstvo 30 odstotkov vseh davkov, je pa deležnik komaj dvanajstinke javnega denarja. Govornik je v nadaljnjem ugotovil, da je kriza dež. gospodarstva v glavnem premagana. Takozvani upravni dolgovji dežele so se tekom zadnjih 2 let znižali od okroglo 3 milijonov šilingov na 600.000 šilingov. Da ureditev financ še ni dokončna, temu je krivo neredno plačevanje davkov. Tako je bilo v minulem letu plačanih komaj 64 odstotkov predpisanega davka.

H proračunu za leto 1937 je finančni referent omenjal v glavnem sledeče številke: predvideni

dohodki v letu 1937 znašajo 22,879.400 S, izdatki 23,694.770 S, primanjkljaj torej 815.370 S. Od te svote odpade preko 13 milijonov na osebne izdatke, ostalo na stvarne. 4 odstotke dohodkov dobi kmetijstvo, 33 odstotkov šolstvo, na dež. upravo pride 15,9 odst., 7 procentov je namenjenih za gradbe, dobrodušnim zavodom 20,2 %, socialna oskrba 11,1% in finance 8,2%.

Proračunska debata je bila mestoma sila živahna, domala vsi poslanci so se oglasili k besedi, ocenjevali posamezne proračunske postavke in dodajali svoje pripombe k dež. gospodarstvu in upravi.

V splošni debati je povzel med drugimi besedo tudi zastopnik Cerkve kanonik dr. Blüml. Uvodno je razložil medsebojno navezanost države in Cerkve: državi zamore sodelovanje s Cerkvijo samo koristiti. Tako sodelovanje je potrebno na polju socialne oskrbe kot v področju mladinske prosvete. Vzajemnost med Cerkvijo in državo je namenjena podvigu in blagostanju ljudstva, obe ustanovi se borita samo proti enemu nasprotniku in to je duh razkroja in sebičnosti. — V razgovoru o šolski postavki se je oglasil k besedi zastopnik slovenskih kmetov posl. Mikl, ki je uvodno opozoril na izredno višino šolskih izdatkov ter nadaljeval: „Današnje šolske prilike pospešujejo beg mladine z dežele v mesta. Sedanja šola mladino odtuja kmečkemu stanu. Posebno zadene ta očitak glavno šolo, ki nikakor ne odgovarja kmečki miselnosti. Kot zastopniku slov. kmetov mi je treba zavzeti stališče tudi k utrakvistični šoli. Slovenski kmetje priznajo, da jim je državni jezik nujno potreben. Vendar se zase in za svoje otroke zavedajo, da se je mogoče naučiti drugega jezika samo na podlagi materinščine. Le šola, ki upošteva materno besedo v pouku, jamči za dober uspeh. Žalostno je dejstvo, da sedanje utrakvistične šole sploh nimajo enotnega učnega načrta. Slovenci vendar še nismo izgubili upanje, da bo 70milijonski nemški narod popravil krivico sedanje šole. Kajti zahteva slovenskih kmetov, naj šola ljudstva ne uničuje in naj ne služi v raznarodovalne namene, je povsem upravičena.“ — H postavki o kmetijstvu pa je med drugimi govoril tudi posl. Breznik, ki je povdaril potrebo, da stojijo kmečkemu ljudstvu v sedanjih težkih krizi ob strani pripravne kmetijske šole, da ga umsko izobrazujejo. Te šole naj so ustrojene tako, da jih zamorejo obiskovati tudi kmetijski delavci, ki imajo isto pravico do strokovne izobrazbe.

Izmed drugih govorov naj vsaj omenimo tudi besede dež. šolskega referenta dr. Hurdesa, ki je z neobičajno odločnostjo opozoril na naloge učiteljstva, od katerega sme javnost zahtevati jasno politično opredeljenost. Kot dež. referent za gradbe pa je pikro ocenil deželne prometne prilike.

Dež. zbor je po štiridnevem zasedanju proračun odobril.

PODLISTEK

Benjamin Disraeli:

Vstaja Škenderbegova.

(11. nadaljevanje.)

„Častiti Hakim, ali si ti?“ je odvrnil evnuh in se obrnil z vzpodbujajočim uljudnim nasmehom. „Kaj pa bi rad?“

„Govoril bi rad z vami o važnih zadevah,“ je rekel zdravnik.

Evnuh se je malomarno vsedel na bogato okrašen nagrobni spominek, ponosno prekrižal svoje noge. poravnal krasni smaragd, ki se je lesketal na njegovem prstu in velel Hakimu, da govori z njim brez vseh ovinkov.

„Jaz sem zdravnik,“ je dejal Armenec.

Evnuh je prikimal.

„In jaz sem čul vašo visokost, ko je v kavarni omenila, da je naš prevzvišeni gospod, sultan, ponudil bogato nagrado onemu, ki bi mogel ozdraviti eno najljubših njegovih vjetnic.“

„Nič manj kakor sto mošenj zlata,“ je odvrnil evnuh. „Nagrada je primerna temu krjičnemu slučaju. Veruj mi, častiti gospod, da ni mnogo upanja.“

„S pomočjo človeških sredstev,“ je odvrnil Armenec; „jaz pa imam talisman s čarobno močjo, kateremu se ne more ustavljati nobena bolezen. Rad bi poskusil njegovo moč.“

„To ni prvi talisman, ki nam je bil na ponudbo,

častiti zdravnik,“ je rekel evnuh in se nevrno nasmejal.

„Toda prvi, ki se vam ponudi pod takimi pogoji,“ je rekel Armenec. „Dovolite, da jaz zdravim vjetnico, in od sto mošenj zlata je polovica vaših. Da! Tako zelo sem prepričan o uspehu, da mislim, da ga ne pripravljam v nevarnost, ako vas dejanjski zagotovim, da je polovica nagrade vaše.“ In s temi besedami je vzel Armenec s svoje roke dragocen prstan in ga je z vso vljudnostjo poklonih evnuhu. Z občudovanjem ga je ogledoval in ga zadovoljno nataknil na prst. „Jaz ne potrebujem nobene vzpodbude, da pospešujem koristi znanosti in namene dobrotelosti,“ je rekel evnuh dobrohotno. „Ta kamen je v resnici krasen in jaz ga z veseljem obdržim kot spominek na duhovitega tujca, ki ga spoštujem. Govoril si nekaj o talismanu. Ali v resnici tako misliš? Nikakor ne dvomim, da se ti dovoli poskusiti tvojo umetnost. Toda princ Mohamed je ravno tako silen človek, kadar je razočaran ali nevoljen, kakor je velikodušen, ako se mu stori usluga. Ako ozdraviš to krščansko vjetnico, gotovo bomo obljubljeni denarje, ako se ti pa ne posreči, bo tvoja glava prav gotovo odletela doli v okop, ki obdaja seraj, in s tvojo tudi moja.“

„Veleplemeniti gospod,“ je rekel zdravnik, „jaz sem pripravljen narediti poskus pod pravkar omenjenimi pogoji. Uspeh je popolnoma zagotovljen, tako da mora bolnica, ako je še živa, s pomočjo tega zdravila hitro okrevati. Verujte mi, ako bi bili priča mojih ozdravljenj, ki sem jih že dosegel, bi se samo čudili sicer neverjetni moči.“

„Ti imaš to prednost,“ je odvrnil evnuh, „da go-

Koroška kmečka zveza.

Po volitvah krajevnih in okrajnih kmečkih svetov se je v nedeljo 20. decembra vršila še volitev v deželni kmečki svet. Uvodno so bili voljeni v deželni kmečki svet — kateremu pripadajo okrajni kmečki vodje in gozdarske skupine posl. grof Goess in župan Irsa, za združništvo inž. Schumy, posestnik posl. Mikl in Steinkellner, za delavce pa poleg drugih upravitelj Albert Breznik.

Prve seje dež. kmečke zveze se je udeležil tudi dež. glavar dr. Sucher, ki je v pozdravnem govoru povdaril potrebo vzajemnosti in sodelovanja kmečkih vrst ter obljubil kmetijstvu in njegovi organizaciji polno podporo dež. glavarstva. V imenu obrtnikov in njihove organizacije je pozdravil zborovalce dež. obrtniški vodja Schuschnigg.

Volitve dež. kmečkega vodje so bile tajne in je bil pri njih izvoljen z vsemi glasovi dosedanj vodja posl. Hermann Gruber. Njegovi namestniki so dež. svet. Ferlitsch, župan Irsa in kmet. delavec Wintschnig. Posl. in kmečki vodja Gruber je nato v daljšem govoru začrtal predstojee naloge in med drugim povdaril:

„Za koroško kmetijstvo so pogajanja z Nemčijo sila važna, ker je Nemčija važen odjemalec avstrijskega lesa. Če bi se povečal lesni izvoz v Nemčijo, bi ostal italijanski trg pridržan koroški lesni trgovini. Dela se na ustanovitvi posebne lesno-prodanje zadruge za kmete. Licenčni prispevek za koruzo se maje in v letu 1937 bodo kmetje, ki uporabljajo koruzo za prehrano, prispevka oproščeni. Posebno važnost je treba posvetiti položaju gorskih kmetov. Zanje ho skušala kmečka zveza izposlovati koruzo za 4 g pod tržno ceno. Napredek je dosežen tudi v pogledu razbremenitve zadolženih kmetij. Zlata klavzula je odpravljena. Na vidiku je reforma zemljiškega davka, reforma bo v bistvu obstojala v tem, da se bo davek prilagodil gospodarskemu donosu kmetij. Vendar je za to reformo potrebna daljša doba, ker je reforma vezana na preosnovno vsega davčnega sistema. Zato bi bila za posebno prizadete kraje za prehodno dobo potrebno, da se davčna podlaga na novo odmeri. Kmetijstvo nadalje želi, da se v občinah pritegneta dohodninski (Einkommenst.) in pridobitni (Erwerbssst.) davek k dokladam. V zvezi z razdolžitveno akcijo je treba misliti na posebno organizacijo, ki bo skrbela za to, da se lastniki na enem posestvu ne menjavo.“ Zaključno je povdaril potrebo, da je treba kmetijstvu zavesti, da ima sedaj svojo usodo v svojih rokah.

Dež. kmečki svet je nato odobril predlog, da so vsi kmetje, ki stojijo izven vrst Bauernbunda, dotlej izključeni od vseh ugodnosti, dokler se ne pripravijo kot člani kmečke zveze. Ravn. Graf je sklepu dostavil, da je naloga funkcionarjev kmečke zveze, da ga v polni meri izvedejo. Pri tem je

voriš s človekom, ki je videl nekaj po svetu. Vsa-ko leto potujem s princem Mohamedom v Anatalijo. Ako bi bil ozkosrčen fanatik in bi ne bil v cellem svojem življenju nikdar pet milj od Adrianoplja, bi v resnici dvomil nad tvojim talismanom. Toda jaz sem zaščitnik znanosti in sem čul mnogo o talismanih. Koliko, misliš, utegne ta prstan tehtati?“

„Slišal sem praviti, da je rubin nenavadne velikosti,“ je odvrnil Armenec.

„Kje si dejal, da stanuješ, Hakim?“

„V khanu Bedreddinu.“

„Zelo primerno bivališče. No, bomo videli. Ali imaš še več draguljev? Morebiti ti omogočim, da se za dobro ceno ločiš od nekaterih izmed njih. Khan Bedreddin ima zelo ugodno lego. Morebiti pridem proti večeru tja, da pokusim tvojo kavo, in potem bomo dalje govorili o omenjenem talismanu. Alah bodi s teboj, častiti Hakim!“ Evnuh je prikimal in odšel svojo pot.

„Samo skrb in bojazen me je zadrževala, da se nisem na vse grlo zasmel,“ je dejal Nicej. „Zaščitnik znanosti! Med vsemi predrznimi, puhloglavimi, lakomnimi napihnjenci —“

„Tiho, prijatelj,“ je rekel Škender in se nasmejal. „Glavni evnuh bodočega dediča turškega cesarstva je mnogo vplivnejši mož, kakor kak ubog krez ali preganjan upornik. Ta vse časti vredni človek nam lahko mnogo pomaga, in jaz tudi upam, da nam bo. Očito je, da se je pognal za vado, in s pomočjo še hogatejše vade bo pa morda naš. Med tem pa morava biti potrpežljiva in se spominjati nevarnosti, v kateri se nahajava.“

treba upoštevati, če so bili izvenstoječi po drugih zapeljani h temu, da niso vstopili v kmečko zvezo. V teh slučajih je treba milejšega postopanja. — Z božičnimi novoletnimi voščili je končno vodja Gruber zborovanje zaključil.

DOMAČE NOVICE

Državna himna v slovenskem jeziku. Slovenska prosvetna zveza je svoječasno predložila prosvetnemu ministru slovenski prevod državne himne v odobritev. Te dni je došel odgovor, da je prevod nedovoljen. Ker smatramo, da je samoobsebi umevno, da se Slovenci poslužujejo slovenskega teksta državne himne, je osrednji odbor ukrenil nove korake, da doseže odobrenje. Upamo, da ne brezuspešno.

Za poslanika kraljevine Jugoslavije pri sv. stolici je bil imenovan višji uradnik zunanega ministrstva in bivši jugoslovanski konzul v Celovcu dr. Mirošević-Sorgo. Odličnemu možu k imenovanju tudi naše čestitke!

Südmarka, Heimatbund in naše šole. Heimatbund je kazal po naših krajih nemško igro o Wilhelmu Tellu. Sicer vsebinsko lepa igra je našemu ljudstvu seve tuja in ni mogla ogreti. Pri tem je čudno, da se Heimatbund ni zadovoljil samo z vabilom na odrastle, marveč je pozval tudi šolarje oz. šolska vodstva, naj se predstav udeležijo. To je po našem mnenju prekoračenje področja imenovane organizacije, ki nima za naš slovenski svet nobene dobre besede. — Neko izjemo tvori božičnica trirazredne šole na Ledenicah. Tamošnji nadučitelj Kowatsch je namreč povabil kot govornika preč. župnika Maierhoferja, naj nagovori otroke v slovenski besedi. Na obrazih malčkov je bilo brati, kako domača jim je slovenska govorica. Tudi božično „Sveća noć“ so zapeli slovensko. Udeleženci so dobili lepa božična darilca.

Pri naših kuharicah (Unterrosental — Iz spodnjega Roža). — Nekaj tednov sem je opaziti v velikih Cingelčevi dvorani v Glinjah prav živahno vrvenje. Prosvetna Zveza prireja tam kuharski-gospodinski tečaj pod vodstvom gđc. Mike Hartmanove. 19 mladih brhklih tečajnic se vrtili urnih nog od jutraj do večera okrog voditeljice in vsaka ima točno odmerjena svoja opravila. Kaj vse se učijo naša dekleta? Vse pač, kar potrebujejo v vsakdanjem gospodinjstvu, poleg finega peciva tudi najpriprostejša jedila; saj pri naših razmerah ne dre za to, da bi se napravilo čim najbolj „nobel“, ampak da se napravi dobra tečna jed z majhnimi stroški. Poleg praktičnega dela se vrši v popoldanskih urah teoretični pouk in predavanja. Vsa navodila dekleta zapisujejo, vsak dan so izvoljene tri gospodinjice, ki nadzorujejo in vodijo, dočim je dodeljeno ostalim njihovo delo. Tako gre od rok do rok. Dekleta delajo s veliko vnemo, vsaka hoče biti pridnejša. „Danes napravimo domače klobase“, veli voditeljica in res kmalu so klobase izgotovljene. Drugi dan „divji zajec v omaki“ in tako naprej, vedno kaj drugega, da pride vse na vrsto. Ko je jed končana, knjige sem in vsaka mora izračunati, koliko je obed stal. Kajti naše gospodinjice nimajo vsega v izobilju in zato je treba računati na vsak groš, ki se izda. Lepo pogrnjene mize, stoli postavljeni ko na vrhovi, vse to kaže, da vlada red in snažnost. Po kuhanju je treba tudi primerno servirati, kar sicer nič ne stane, a izgleda vendar okusnejše. In vse to se vrši v prijetni domači besedi, saj so mi tečajnice zatrjevale, da se jim zdi, kot bi se učile pri svojih materah. Pa so naša dekleta tudi udane svoji voditeljici, kar ji bo za njen trud brez dvoma najboljše zadoščanje. Že se pripravljajo na zaključno prireditev! Tedaj pridite in videli boste, kaj so se naša dekleta naučila in prepričani smo, da bo šel vsak z zadovoljstvom domov.

Schwabegg (Žvabek), kje si? Pri kmečkih volitvah 25. oktobra smo Žvabečani propadli. Novi občinski vodja kmetov je iz narodno-nezavednega tabora. To je seve za nas vse sila neprijetno presenečenje. Vseh volilcev je bilo 108, od teh je volilo 95 in so bili izvoljeni trije Slovenci in trije nezavedni rojaki. Pri sledečih volitvah kmečkega vodje sta delavca glasovala za nemškega kandidata. Seve je treba dodati, da je 39 nemškim volilnim upravičencem plačal članarino Heimatbund. Slednje je napravilo med nami vročo kri in treba bo presneto pljuniti v roke in iti na dobro delo, da bo Žvabek dobil spet staro lice. Sicer bo postal res Schwabegg.

Iz spodnjega Roža. (Ferlach — Borovlje.) Z dnjič smo čitali v našem listu, kako je iz Psinjevasi nastalo nemško ime. Prav zanimalo nas je, vendar moramo priznati, da pri nas ni bilo tako po pasje. Borovlje, pravilno Borovljane, pomenijo kraj v borovju, katerega je še danes polno okoli Borovelj. Voda, ki teče mimo „Medborovnice“ je nosila ime „Borovnica“ in zato je bil nemški Unterferlach poprej „Zwischenferonitzen“, kar je razvidno še danes iz starih listin. Če se že spominjamo teh starih imen, naj omenimo tudi nekaj zgodovine. Železna industrija v Borovljah ni nova; sega par stoletij nazaj. Znani so po imenih nekdanji lastniki boroveljske tovarne „Huebmershoffen“. Ta tovarna je imela za tedanji čas dobro razvito žel. industrijo, delalo in kovalo se je tedaj tudi veliko žebeljev, vsled česar je podelila oblast tedanjemu lastniku v priznanje ime „Silbernagel“. Ta lastnik je tudi sezidal cerkvi na Bajtišah in Doleh. Veliko se je izpremenilo od tedanjega časa in tudi tiste tovarne so postale moderne, ročno delo se je moralo umakniti strojem in avtomatom, saj je izdelala tovarna pred vojno letno do 1600 vagonov blaga. Vsled novo nastalih mej po vojni se je obrat precej skrčil, vendar je zaposlenih še precej delavcev. A tudi puškarska industrija nazaduje od leta do leta. Visoke carine na puške v drugih državah, zvišanje davkov na lovske liste i. t. d. vse to vpliva na domačo industrijo. Da se delavcem vsaj nekoliko pomaga in da pridejo do zaslužka, se je po prizadevanju nekaterih vodilnih faktorjev doseglo, da pride v Borovlje neko novo delo. Kovali se bodo žebli za čevlje — gojzarje (robače), taki da imajo glavo na oba kraja, na podplatu in na strani in ki se s strojem ne dajo napraviti. S pripravami so že začeli tovarna da na razpolago prostor in bo dobavljala tudi material. Nekaj delavcev se že vadi, vendar se še ne ve, ali bodo mogli obstati ali ne. Delo ni tako enostavno. Žebli bodo kovani z roko, vsak žebelj dobi s kladivom deset vdarcev in to mora iti tako hitro, da napravi v minuti najmanj 3 žeblje, to je 30 vdarcev. Iz tega se vidi, da bo tudi ta kruh zelo trd in se za sedaj še ne ve, ali bodo mogli delavci sploh izhajati. Kako bo šlo in koliko žebeljev da bomo skovali, poročamo pozneje.

Hrast je padel. — (Zell — Sele). Turobno so z doneli selski zvonovi, ko so vsem farmanom oznanjali tužno vest, da so zatisnili svoje trudne oči 77letni Froncejev oče. Skoraj vsa fara se je udeležila velikega pogreba v nedeljo, dne 13. t. m. Pokojni oče so bili skrben gospodar pri Adamku v srednjem Kotu, pred desetimi leti so predali svoje imetje starejši hčerki in se podali k svoji mlajši h Fronceju pri Cerkvi uživati svoj zasluženi pokoj. Njih želja je bila, bivati čim bližje cerkve, da bi mogli kakor v mladosti, tako tudi v svoji starosti redno pohajati v božji hram in si pridobiti zaslužnja za večnost. Pa ne samo pobožen so bili rajni oče, ampak tudi vedno zvest sin slovenskega naroda. Nikdar in nikoli jih ni oplašilo niti največje delo za narodni blagor in so vedno stali kot zvest čuvar na braniku slovenske domovine. Mnogo vrsto let so bili odbornik slovenske posojilnice v Glinjah in so isto s svojim delom pomagali dvigati do njenega napredka. Veliko zaslugo imajo rajni oče tudi pri postavitvi našega farnega doma. Ob njihovem grobu žalujemo vsi, vsi se hočemo spominjati njihovih lepih vzgledov, se tudi po njih ravnati in se tako vsaj nekoliko oddolžiti za njihovo veliko delo. Rajnemu očetu naj sveti večna luč in naj jim bo slovenska zemljica lahko odeja, zaostalim sorodnikom pa izrekamo naše globoko sožalje.

Umrli je mož... (Sittersdorf—Žitara ves.) Umrli je mož, kje tak je še med nami kot on, ki spi v prezgodnji groba jami, taka tožba je šla tiho skozi naša srca, ko smo se v sredo 23. decembra vračali od pogreba Urbanovega očeta iz Dul. Rajni oče je dolgo bolehal na zavratni boleznii. Pred pol letom mu je umrla dobra žena in sedaj žaluje za njim osem še ne popolnoma oskrbljenih otrok in z njimi vsi dobro misleči ljudje žitarske okolice. Pogreba se je udeležila velika množica, občinski odbor pa mu je poslal na grob lep venec. Rajni je bil značajan mož, kakoršnih je med nami vedno manj. Kot bivši kmečki vodja je bil tudi pri nezavednih rojakih čislán in spoštovan. Naj mu bo slovenska zemlja, katero je tako iskreno in nesebično ljubil, lahka! Urbanovi družini naše toplo sočutje!

† **Urška Kralj.** (Eisenkappel—Železna Kapla.) V jeseni pada listje z dreves, po senožetih spijo

pod zimsko odejo rožice, da vstanejo spomladi v novo življenje. Tako je Stvarnik vsega življenja odpoklical z zemlje blago Urško Kralj. 18. nov. t. l. je med zvonjenjem opoldanske Avemarije izdihnila svojo dušo. Rajna je bila zvesta Bogu in narodu. Kruh si je služila z šivanjem. Naročenih je imela več listov in jih je rada prebirala onim, ki niso zmožni branja ali pisave. Bila je vzorna cerkvena pevka, posebno skrb pa je posvečala opleševanju farne cerkve ter širila pobožnost do presv. Srca Jezusovega. V občevanju je bila prijazna in dobra, ostro pa je obsojala neznačajnost in prazno besedičenje. Bog ji bodi plačnik!

Za tiskovni sklad so darovali: Celnar Franjo, Celovec, 2,50; Poljanec Vinko, Škocijan v Podjuni, 3,30; Celnar Franjo, Celovec, 4,—; neimenovan iz Podjune 1,—; Celnar Franjo, Celovec 4,—; Novak Marija, Št. Tomaž pri Celovcu, 1,—; Tone Sloki, Celovec, 3,—; Gozdni mož v Št. Jakobu 1 S; Klub koroških Slovencev v Mariboru 250 Din. Vsem darovalcem iskrena hvala z željo, da bi našli mnogo posnemalcev.

Še par novic. — V praznikih je napravil 24letni mizarski pomočnik Unterlechner iz Št. Ruperta pri Celovcu smučarski izlet v planine. V snegu se je izgubil in so ga drugi dan našli zmrazjenega. — Zbornica javnega uradništva je določila fond 100.00 S za posojila članom, ki se nameravajo poročiti. Tudi dunajsko trgovsko združenje je v iste svrhe dovolilo enako visoko svoto. — Sredi decembra so v državi našeli 272.768 podpirlanih brezposelnikov. Največ brezposelnih je na Dunaju (107.207), najmanj pa jih ima predarlška dežela. — Brezposelni slikarski pomočnik Bergar iz Št. Vida ob Glini požrl v obupu celo žlico. — V vojaški bolnici v Thornu na Tirolskem se je rodilo dete s tremi očesi. — Karl Ferra, trgovec iz Drveše vesí pri Pliberku, ima 16. januarja v Pliberku sodnijsko poravnavo. — V božični številki našega lista smo priobčili med domačimi vestmi dopis z Radiš. Pazljivi bralci so sami popravili Radiše v Medgorje, kakor bi se moral dopisni naslov glasiiti. — V Ljubljani je v decembru umrl znaní slovenski komponist Emil Adamič. — V Vrbi so zaprli hotelirja Knessa, ker je osumljen, da je svoje gospodarsko poslopje sam zažgal. — Domnevana morilca Ane Štular iz Železne Kaple so zaradi pomanjkanja dokazov oprostili. — V državi so po poročilih inozemskih listov zaprli v zadnjem mesecu več tisoč hitlerjancev. —

NAŠA PROSVETA

Kos našega življenja.

„Je žalost prevelika Marije Device, se jej v srce smili ubogo Detece. Je celo še nedolžno, staro šele osem dni, pa mora že trpeti, prečiti svojo kri. An' srečno novo leto vsem skupaj vunšamo, zato ker mi kna vjimo, kdaj mi umrjamo. Zato pa mormo biti pripravljene vsele, al hočmo zadobiti nabeško vesele.“
(Novoletna z Radiš.)

Radiški fantje imajo lepo, drugod nepoznano navado. Na Novo leto se podajajo v večjih in manjših zborih po vaseh od hiše do hiše in pojejo zgoraj navedeno novoletno voščilo. Ljudje jih radi sprejemajo in pevce za voščila gostoljubno nagradijo. Ta svojevrstna novoletna voščila so stara že precej nad sto let in se ohranjajo od roda do roda.

Narodni običaji, kot je to novoletno petje na Radišah, so izraz nekdanje podeželske skupnosti in povezanosti. Mi življenja pred petdesetletjem in stoletjem niti ne moremo več prav razumeti, ker smo se vrodili v dobo, ki ni imela smisla za skupno, vzajemno življenje v družini, vasi in narodu. „Šapanje“ na dan nedolžnih otročičev, koledovanje sv. treh kraljev, jurjevanje in še sto običajev, zdijo se nam morda še nekaj častitljiv kos nekdanje dobe in jih stavimo v vrsto starih narodnih noš, stare kmečke oprave, nekdanjih navad ob kmečkem ženitovanju in drugo. Morda čutimo do njih še neko spoštovanje, a ne vemo več, kaj bi z njimi v naših dneh.

Včasih pa je mislečemu človeku pri srcu, da bi se spoštljivo odkril in priklonil tem čudovitim kosom nekdanjega življenja. Kako zelo so se morali čutiti naši stari očetje in predniki medsebojno povezani, da je bilo vse tedanje življenje prepletano z dokazi skupnosti in občestva! Življenje s Cerkvijo, delo v naravi, domača žalost in bolest, vse to je našlo v dušah prednikov večji in silnejši odmev

nego dandanes. Ta odmev je bil tako močan, da je zajel vse podeželje v eno samo družino. Veselje in žalost, delo in zabava, delavnik in praznik je zadobil svoj povdarek šele iz skupnega doživlja: šele tedaj je bilo veselje pravo, če ga je poedinec zamogel deliti z drugimi; tudi žalost je bila vidna šele, ko je žalovala vsa velika družina vasi ali fare bodisi ob pogrebu katerega svojih članov, ob nesreči ali sličnem. Nedelja in praznik sta morala pa biti naravnost občestvena dneva, ko je živela samo velika družina.

Mi bi morali dokazati nekdanje občestvenosti in skupnosti na deželi varovati z večjim ljubosumnjem. Ves svet kriči iz svoje raztrganosti, tudi naša vas boleha na tem, da ostajajo od nje samo še drobci poedinih ljudi in nič več skupnosti. Že smo dvignili našo lepo narodno pesem do njene prave lepote in reči smemo ob pogledu na naš pevski svet, da se ob narodni pesmi dogajajo čudeži novega hotenja kmečke naše mladine. Ob pesmi se poraja v naših srcih vsaj neka slutnja, da spadamo skupaj in moramo skupno nositi svojo usodo, da bo znosnejša. Še bolj prihaja čut skupnosti na deželi do izraza v običajih. Ko so lani v neki fari odrastli fantje podajali sv. tri kralje in to z občudovanja vredno dostojnostjo, so ljudje strmeli in jih radostnih obrazov pozdravljali vsepovsod. Seve je bilo tudi dovršeno petje fantov-kraljev, a predvsem pa prisrčna izpoved božične misli v fantovskih srcih, da so si ljudje še znanprej želeli sličnega koledovanja. Kar prijetno je bilo čuti, da v tisti fari ne bodo več poniževali koledovanja v nekak „kšeft“, kot se to običajno dogaja. Pa koledovanje samo je komaj šele delček iz vrste pestrih narodnih običajev in napisali bi celo knjigo, če bi hoteli obravnavati še druge, ki so spremljali nekoč leto in njegove prilike.

Ponekod uvajajo med nas narodne plesse, češ tudi ti so narodno blago. Mnogi od njih so resnično lepši od raznih iz mesta prinesenih salonskih plesnih manir. A ti narodni plesi so naši duši tuji in se tudi nikakor ne uvajajo iz spoštovanja do našega podeželskega sveta, marveč z namenom raznarodovanja. Zdi se nam kakor letošnji šentiljski Miklavž, ki se je po stoletjih naenkrat spomnil, da ne prihaja med nas delit darove, marveč ponemčevati naše otroke. Je bil pač najbrže iz drugega kraja, ne z nebes. V takih slučajih bi želeli, da bi bilo naše ljudstvo bolj samozavestno in ponosno in se nikakor ne pustilo motiti po darovih ali po prikupljivi melodiji. Kar je tuje, ostane tuje! Če ga prevzameš, postaneš tujec na lastni zemlji, domače življenje pa te ob času izvrže, ker ne spoštuješ njegovega paragrafa.

Spoštuj očeta in mater, pravi zapoved, ki obeta dolgo in dobro življenje na zemlji. Pri tem meni tudi, naj spoštuješ ves stari svet, iz katerega izhajaš. Njegova starost te sili k spoštovanju, njegova lepota pa k občudovanju. Slep si, če teh biserov na poti podeželskega življenja ne pobiraš in ohranjaš! Kajti po njih zamoreš spet nekoč obogatiti!

To je življenska disciplina! Zanimivemu pogovorju sem prisostvoval. Pred neko prireditvijo ugovarja nek fante: čemu bi pel in igral, saj me nihče za to ne plača! Navzočo družbo je ugovor pretresel, kot bi v njem čutili nekak dih smrti. Pa se oglasi mlad, za dobro in blago vnet fant: „Priatelj, najprej plačaj svojo mater za bolečine in skrbi, v katerih te je rodila in vzgojila, plačaj svojo družino, ki te je desetletja varovala in negovala, plačaj vse prijateljstvo in ljubezen, ki si ju užil, plačaj svoj narod, v katerega besedi govoriš in v katerega duhu misliš, plačaj končno svojega Stvarnika, ki ti je podaril življenje in vse, kar imaš — potem smeš zahtevati račun tudi za svoje društveno delovanje.“ — To je bil življenske discipline poln odgovor na plitko, prostaško sebičnost, na ono sebičnost, ki je spravila pedince, narode in ves svet na rob propada! Prijatelj, kako bi odgovoril ti?

Pevski prireditvi v Žitari vasi in Železni Kapli sta ob vzorni disciplini podjunskih pevcev in pevker ter tamburašev in se ob izredni udeležbi postali krasna manifestacija za našo lepo melodijo. Kot ustvarja v Rožu naša melodija prave čudeže v slovenskem rodu in še posebej med mladino, tako je sprejema tudi Podjuna z rastočo ljubeznijo in navdušenjem. In prav je tudi, če prehaja povdarek pevskih prireditev vedno bolj na kakovost našega petja, kajti to je jamstvo, da bo to silno pevski gibanje živelo in rastlo še naprej. V Žitari vasi je triumfiral v prvi vrsti 80 pevcev broječi

skupni zbor z narodno in umetno pesmijo, v kapelški dvorani pa so prišli posamezni zbori boljši do izraza. Vsekakor so poslušalci in pevci prišli do prepričanja, da je v gojitvi slovenske pesmi, narodne in umetne, morda najhvaležnejši kos prosvetnega življenja. Uspeh obeh prireditev nam nalaga nalogo, da bomo odslej morali posvečati petju še večjo pažnjo. Zato ob iskreni zahvali za doprišene žrtve prepustimo nadaljno besedo našemu strokovnemu ocenjevalcu, ki se bo oglašil v prihodnji številki s svojo kritiko.

Naše prireditve. V nedeljo 3. januarja priredi šentvidska „Danica“ ob 3. uri popoldne v dvorani pri Voglu v Št. Primožu krasno igro „Henrik, gobavi vitez“. Med odmori poje domači pevski zbor in svirajo gališki tamburaši. Pridite! — V nedeljo 10. januarja zaključijo tečajnice gospodinjskega tečaja v Glinjah svojo šolo z lepo prireditvijo. Od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer so pri Cingelcu razstavljeni kuharski izdelki in se prodajajo v prid tečaju. Ob 3. uri pop. istotako pri Cingelcu petje, tamburaši, govor, več šaljivih prizorov in veseloigra „Vedež“. Prihitite od blizu in daleč! — Na praznik sv. Treh kraljev in v nedeljo 10. t. m. nastopijo dekle-ta izobr. društva v Melvičah na Zili v igri „Sv. Cita“, melviški fantje pa v šaloigri „Kmet in fotograf“. Začetek obakrat ob pol 3. uri v društveni dvorani.

GOSPODARSKI VESTNIK

Znižanje cen sladkorju, kavi in mleku. — Zvezna vlada si je nadela nalogo, da s časom zniža cene blagu, ki služi ljudski množici v prehrano. Za to je pripravljena znižati uvozno carino oz. javen dohodek pri nekaterih važnejših postavkah v nadi, da bo izpad njenih dohodkov poravnani po večjem nakupu za prehrano ljudstva potrebnega blaga. Pri kavi znižana carina omogoči nižjo ceno, nadalje bo pocenjen sladkorni davek, nakar bodo sladkorne tovarne lahko znižale cene za sladkor. Cenejši naj po vladni nameri postane tudi mleko in sicer potom gotove preosnove v upravnih aparatih. To vladno delo bo našlo med ljudstvom hvaležen odmev. — Velike so nade, ki jih avstrijsko kmetijstvo stavlja na trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Gre predvsem za povečanje kmetijskega izvoza v rajh in dosedanji potek pogajanj, ki se vršijo na Dunaju, da upati na znaten uspeh.

Kadar kupujemo molznico, moramo gledati na več stvari. Najprej je važno, da nobene krave ne kupimo pri jaslih. Treba si je žival ogledati zunaj. Koža dobre molznice je na vratu drobno nagubana ali sploh brez gub mehka in prožna. Razdalja med zadnjo in prezadnjo rebro, kjer je prsni koš najširši, mora biti pri prav dobrih molznicah 4, pri srednjih 3 prste široka. Mlečna žila, ki se vije na spodnji strani trebuha nekako do sredine trupa, naj je velika. Vime mora biti enakomerno, mehko in drobno dlakasto. Poleg še drugih značilnosti je važna hoja in oblika celotnega trupa in posebej glave. Dobri živinorejci spoznajo dobro molznico čisto po obliki glave in celotnega trupa. Prej da damo roko za sklep pogodbe, je dobro, če žival pregleda tudi živinozdravnik na njeno kri in mleko. V gotovih slučajih je slednja previdnost sila umestna, četudi nas stane denar. Boljši je biti pred nakupom previden, kakor pa po nakupu razočaran in nevoljen.

Zanimiv sadjarjev poizkus. V „Sadjarju in vrtarju“ poroča nek gospodar, kako je neko svojo dvanajstletno nerodovitno jabolano, ki še ni rodila sadu, prisilil k rodovitnosti. Sadjar je najprej dognal, da porabi nerodovitno drevo ves sok samo za rast in da mu je treba zato sok zadržati v vejah, da nastavi rodni les. Preden je začelo drevo odganjati, je prevezal vrh in veje s srednje-debelo žico tik ob deblu. V juniju je žico, ki se je začela zajedati v les, odstranil. In uspeh? Par mesecev pozneje je bilo drevo en sam čudovit šopek. v jeseni pa polno najlepših jabolok.

Beljaški trg. — Zelje 30—40, karfijol 90, kolera-be 40, rumena repa 40, bela 20, pesa 40, endivija 10, čebula 50, česen 1,60, špinača 1,20, redkve 30, peteršilj 60, kislo zelje 60, kisla repa 40, namizna jabolka 60—1,00, namizne hruške 80—1,00, goveje

meso 2,00—3,20, telečje 2,20—3,20, svinjsko 2,40 do 3,20, ovčje 1,60—2,00, prekajeno 3,00—4,00, orehi 1,00, posušena jabolka 3,10, suhe hruške 80—1,20, suhe češplje 80—1,20, sirovo maslo 3,20, čajno 4,00, strd 4,40, pitane kokoši 2,50, kapuni 3,60, stare kokoši 2,30, race 3,00, gosi 8, jajca 19, vložena 15 g za komad.

ZANIMIVOSTI

Narodni socializem v — Afriki. Hitlerjanci razvijajo v Afriki živahno propagando. Na ozemlje nekdanjih nemških kolonij prihajajo nemški skavti, ki širijo novo nemško vero. Ker živa v Afriki precejšnje število Nemcev, ki se živo zanimajo za usodo svoje stare domovine, je umljivo, da je ta propaganda zelo učinkovita. V zadnjem času so dobili v Afriki tudi že svojega „Führer-ja“. Angleži, ki upravljajo sedaj to ozemlje, so sila zaskrbljeni vsled novega razvoja. Vlada je odredila številne preiskave ter našla mnogo propagandnega in prevratnega materiala.

Mož, ki ne mara zime, je neki Anglež z imenom Bellew. Pravi, da niti alkohol in niti nikotin ne škodujeta zdravju tako kakor zimski mraz. Zato potuje sam za soncem in prebiva samo v sončnih, toplih deželah. Danes je star 87 let. Bilo mu je 22 let, ko je začel bežati pred zimo in postal oboževatelj sonca. Torej že pol stoletja ni videl snega in zime. Je čudovito mladeniški in čita brez naočnikov ter dnevno pokadi več cigar. Pravi, da bo prekosil očeta, ki je dosegel 93 let.

Revolucija med opicami. V londonskem živalskem vrtu vlada že par tednov veliko razburjenje. Mlad pavian je Marku „kralju opic“, pred daljšim časom ukradel samico in čeprav mu je Marko dal občutiti svojo jezo, je te dni spet ugrabil mlado opičico gospodično iz njegovega harema. V opičji kletki je prišlo do pravcate vojne bitke. Opice so se razdelile v dva tabora in sicer v tabor kralju zvestih in tabor revolucionarjev. Zmaga pa je pripadla — opičjemu strežaju ki je s palico kmalu pomiril svoje varovance.

Listnica uredništva. — G. Požun Hinko, G. Radgona. Uprava vam sporoča, da je naročnina plačana do konca tekočega leta. — G. Lojze. Č. Dolgovezen si in treba je bilo škarij. Pa ne boš hud? — G. R. S. Med najmarljivejšimi sotrudniki si in dobiš književno nagrado. — G. M.M. Kaj bi se solzil! V resnici nas ni niti za enega manj. Pojdi na prireditve in boš videl, kod se narod danes zgrinja! Zato proč s praznimi tožbami, zgrabi za kramp, delaj v prosveti, širi naš list, pridobivaj Mohorjevih udov, delaj, delaj! — G. F. M. Hvala za prijazen pozdrav in razglednico. Z vsebino zadovoljni in je v redu. Torej leta 1939! — G. U. F. Skupni potni listi še niso dovoljeni. — G. J. M. Rajši ne bomo šli na led. — O. J. Tvojo željo, naj bi letos prosvetna zveza priredila za fante smuško tekmo, smo oddali naslovu. Mi pa smo bolj za komodne sanke. — Č. g. V. A. Ja! Mladinski zakon stopi šele s 1. aprilom v veljavo, termin je torej preložen za cele tri mesece. — Č. M. F. Iger ni treba predlagati v cenzuro. — Našim dopisnikom. Uredništvo bo ta teden nagradilo najmarljivejše sotrudnike, da mu ostanejo zvesti tudi v bodoče in pridobijo še druge sodelavce. Novoletni pozdrav!

ZAHVALA.

Potrni vsied nenadne in bridke izgube naše ljubljene žene in matere, gospe

Marije Miklin,
roj. Kraut

se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem, ki so rajniki izkazali zadnjo čast. Posebna zahvala domačemu č. župniku za tolažilne besede ob grobu, pevcem in vsem, ki so nam na katerikoli način stali ob strani. Vsem Bog plačaj!

V Vogrčah, v decembru 1936.

Družina Miklin.